NİHAL YEĞİNOBALI

CUMHURİYET ÇOCUĞU

ANI

CAN

© 1999, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı

1. basım: 1999
10. basım: Şubat 2014
E-kitap 1. sürüm Aralık 2015, İstanbul
Şubat 2014 tarihli 10. basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design (www.lom.com.tr)
Kapak resmi: © Ingram Publishing

ISBN 978-975-07-3127-3

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

Manisa'da yabancı dil, sevda ve spor savaşları

Benim ilkokul üçe geçtiğim yıl ablam Müzehher, mahallemizden iki erkek ve bir kız çocukla birlikte ortaokula başladı. O ne mutluluk o ne sevinç ve övünçtü, ya Rabbi! Ana babalar gönençlerinden uçarken ortaokul öğrencilerimiz de ortalıkta yepyeni bir ciddilik ve ağırlık kazanmış olarak dolaşıyorlardı. Ana babaları en etkileyen şeylerden biri de evlatlarının yabancı dil öğrenmeye başlamış olmalarıydı! Kendi zamanlarında kentin en varlıklı veya köklü ailelerinden, parmakla sayılacak kadar az kişinin erişebildiği bu ayrıcalık şimdi kendi çocuklarına armağan ediliyordu!

"Kuzum, bir-iki kelimecik patırdayıverin de duyalım, hadi," diyorlardı, ana babaların yanı sıra komşu teyzelerle amcalar, akrabalar. Sonra ağızlar açık, "patırdamayı" dinlemeye geçiyorlardı.

Müz ve ben, hele sonraki yıllarda Amerikan Koleji'nde okurken, çok saçma ve boğuntu bulduğumuz bu taleplere yıllarca boyun eğmekten kurtulamayacaktık.

Ben, ortaokullu abla ve ağabeylerimin yaşantılarını ilgi ve imrenmeyle izliyordum. Çevremizde şimdi bir "yabancı dil savaşları" başlamış gibiydi. "İngilizceye yazılan" ağabey ve ablalarla Fransızcaya yazılanlar birbirlerine dudak bükerek üstünlük taslıyorlardı.

Ağabeyi Oğuz İstanbul'da, Galatasaray Lisesi'nde okuduğu için Fransızcayı seçmiş olan komşu oğlu, deli dolu Müfit, "Fransızca salon ve kültür dilidir," diye şişiniyordu. "Kibar ve zariftir. İngilizce ise ticaret dili olduğundan bence çok kabasabadır!"

Öbür komşumuz Yanyalıların oğlu ağırbaşlı Orhan ise, "İngilizce dünya dilidir," diye az ve öz ama yüksekten konuşuyordu.

Babamız Halil Asım daha ilk baştan, "İngilizce yarının dilidir," diye kestirip atmıştı. "Fransızca bizim günümüzün diliydi ama o devir kapandı artık. Benim kızlarım İngilizce öğrenecek!"

Beş yaşımda olduğu gibi şimdi, sekizinci yaşımda da belirli bir bilinç aşaması yaşamakta olan ben, kızışan "yabancı diller savaşının" alttan alta

sevdasal renkler taşıdığını sezmekte gecikmedim. Çünkü İngilizceye yazılmış olan ve bundan hiç pişmanlık duymayan ablam Müzehher, duygusal yaşantısında Müfit'le Orhan arasında bir seçim yapmakta zorlanıyordu! İkisi de ona, "Sevgilim ol!" demişlerdi ve besbelli Müz'ün ikisinde de gönlü vardı!

Çocuk oyunlarımı paylaşmakta isteksiz davranan Müz'ün şimdi yeniyetmelik sorunlarını benimle paylaşmaya başlamış olması üçüncü sınıfa geçmenin bana kazandırdığı yeni olgunluğun bir kanıtı olsa gerekti! Müz'ün işi gerçekten çok zordu. Müfit de, Orhan da öyle cana yakın ve yakışıklıydılar ki! Ama Müfit çok uçarıydı, "çapkın" olduğunu hiç saklamıyordu; oysa Orhan daha ağırbaşlıydı.

"Bilmem ki ne yapsam?" diyordu Müz. Ve ben bu gönül oyunlarının dışında olmanın verdiği tarafsızlıkla kendi olgun, akıllı ablama şaşıyordum. Çünkü Orhan'ın da çapkınlık ve uçarılıkta Müfit'ten geri kalır yanı yoktu aslında. Örneğin, Müz'e söylemiyordum ama sarı saçlı olduğu için mahallemizin en güzel kızı sayılan Müjgân'a İngilizce dersi verdiğini ve ilk olarak *"I love you, you love me"*yi öğrettiğini, Müjgân'ın bana yaşıt olan kardeşi Şermin'den duymuştum. Ne var ki Orhan, Müfit gibi bunun reklamını yapmadığı ve derslerinde daha çalışkan olduğu için çevrede ağırbaşlı, terbiyeli ve güvenilir olarak örnek gösteriliyor, hatta komşu teyzelerin en yüksek övgüsü olan, "Kız gibi çocuk, maşallah," değerlendirmelerine mazhar oluyordu.

Bir gün Orhan bizim eve gelip çoban köpeğimiz Duman'ın yeni doğurduğu altı yavruya altı İngilizce isim taktığı zaman ben Müz'ün gözünde "Fransızcacılar"ın kesin yenilgiye uğradığını anladım ve memnun oldum; çünkü her şeye karşın Orhan, Müz'ün sevgilisi olmaya daha layıktı. Nitekim böyle oldu; sevgileri uzun yıllar sürdü, ikisi de iyice büyüyüp bambaşka yönlerde gelişerek birbirlerinden uzaklaşıncaya dek. Müfit derseniz daldan dala konup asla uslanmayarak yaşantımıza renk katan sevgili dostumuz ve ağabeyimiz olarak kaldı.

Yabancı dil savaşlarının umulmadık bir yönü de spor dalında kendini gösterdi. Galatasaraylı büyük ağabeyimiz Oğuz bir yaz bizi toplayıp, "Gassaray Gassaray cimbombom!" diye bağırmayı öğretmiş ve ellerimize sarı kırmızılı küçük kâğıt bayraklar tutuşturarak hepimizi "Galatasaraylı" yapmıştı. Okula yeni başladığım sıralarda onun önderliğinde birkaç kez köprü başını tutarak başka mahalleden gelen çocuklara, "Galatasaraylı mısın, Fenerli mi?" diye sorduğumuzu, Fenerli olanları dövmeye kalkıştığımızı, dövemesek de, "Fener, Fener, püf diye söner!" diye arkalarından bağırdığımızı anımsıyorum. Ne var ki şiddetle barışık, muzır

çocuklar değildik. Daha sonraki sporsal çekişmelerimizi takımımızın renginde uçurtmalar yapıp yarıştırmakla sınırlamıştık.

Gel gör ki şimdi Orhan, o "kız gibi çocuk" yabancı dil konusunda başlattığı rekabeti spor alanına taşıyarak, hiç hoş görmediğim bir sinsilikle Müz'ü Galatasaray'dan soğutmaya soyunmuştu. "Fener'in renkleri daha asil ve uyumlu," diyordu, daha o yaştan süsüne, giyimine meraklı olan Müzehher'e. "Sarı lacivert, gece göğünde ay gibi... Oysa sarı kırmızı ne kadar çiğ ve zevksiz! Çingenlerin giysileri gibi cafcaflı!"

Müz bir dahaki uçurtmasını sarı ve lacivert krepon kâğıdından yaptı. İnanamadım bu vefasızlığına! Hele, on yaş küçüğü olduğu için ona neredeyse ikinci bir anne gibi bağlı olan kardeşimiz Asım'ı da Fenerli yapınca çok bozulduğumu saklamayacağım. Müz'e olan sonsuz ve sorgusuz sualsiz bağlılığımda bir çatlak açılmıştı!

Ben hâlâ Galatasaraylıyım. Bunun ne demek olduğunu bilmesem bile.